

DOI: 10.34015/2523-4552.2026.2.13
УДК 342.924:004.738.5

Салманова О. Ю.,
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри адміністративного
права та процесу навчально-наукового
інституту № 3 Харківського національного
університету внутрішніх справ
ORCID : <https://orcid.org/0000-0002-6376-1160>

Куліуш Д. О.,
рядовий поліції, курсант навчальної групи 203
навчально-наукового інституту № 4
Харківського національного університету
внутрішніх справ
ORCID : <https://orcid.org/0009-0006-9458-9902>

КІБЕРБУЛІНГ ЯК ВИД АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОСТУПКУ: ПОНЯТТЯ, СКЛАД ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ФОРМ

У статті здійснено комплексний науково-правовий аналіз кібербулінгу як самостійного виду адміністративного проступку в контексті адміністративно-деліктного законодавства України. На підставі системного аналізу чинного адміністративно-деліктного законодавства встановлено, що існуюча нормативна конструкція є структурно недосконалою: вона обмежена сферою освіти, позбавлена належного термінологічного апарату та не передбачає механізмів роботи з цифровими доказами. Запропоновано авторське визначення кібербулінгу як адміністративного проступку.

Здійснено класифікацію основних форм цифрової агресії – флеймінгу, харасменту, поширення наклепів, маскування під іншу особу, розголошення приватної інформації, навмисного виключення та кіберсталкінгу – з розмежуванням їхніх адміністративно-правових і кримінально-правових наслідків. За результатами дослідження сформульовано пропозиції щодо усунення виявлених прогалин чинного законодавства.

Ключові слова: кібербулінг, адміністративний проступок, кримінальне правопорушення, форми онлайн-цькування, адміністративна відповідальність, цифрове насильство, КУпАП, протидія кібербулінгу, превентивна діяльність поліції, адміністративно-деліктне законодавство.

Постановка проблеми. Масштабна цифровізація суспільства зумовила виникнення якісно нових форм соціальної агресії, які вийшли



за межі фізичного простору й набули стійкого існування у цифровому середовищі. Кібербулінг як систематичне онлайн-переслідування становить одну з найбільш суспільно небезпечних форм цифрового насильства: на відміну від традиційного цькування, він позбавляє жертву можливості уникнути агресії, оскільки цифровий простір не має ані часових, ані географічних меж. Підліток, якого переслідують у груповому чаті, не отримує жодного перепочинку: повідомлення надходять цілодобово незалежно від місцезнаходження.

Актуальність проблеми підтверджується міжнародними статистичними даними: дослідження засвідчують, що з різними формами онлайн-агресії стикалися понад 40 % дорослих інтернет-користувачів, тоді як серед підлітків цей показник перевищує дві третини [1]. В Україні проблема набула додаткової гостроти у зв'язку з повномасштабним російським вторгненням: інформаційний простір перетворився на середовище, у якому кібербулінг застосовується, зокрема, як інструмент психологічного тиску на журналістів, волонтерів, внутрішньо переміщених осіб та родини військовослужбовців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тематику, суміжну із предметом цього дослідження, розробляли А. О. Корнійченко [2], М. Р. Малець, В. І. Даниляк [3], В. М. Шахрай [4], О. С. Корнієнко [5] та О. Є. Проць, Р. В. Романків [6]. Разом з тим більшість наявних праць зосереджена або на педагогічному вимірі булінгу, або розглядає кібербулінг як складову ширших соціально-правових явищ, не формуючи його самостійного адміністративно-правового складу. Зазначена кон-

цептуальна прогалина й визначає актуальність пропонованого дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є формулювання авторського поняття кібербулінгу як виду адміністративного проступку та розроблення класифікації його форм, орієнтованої на потреби правозастосування.

Досягнення зазначеної мети передбачає послідовне вирішення таких завдань: визначення місця кібербулінгу в системі адміністративних правопорушень; виявлення прогалин чинного законодавства; опис основних форм цифрової агресії та їхніх правових наслідків; розроблення пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання.

Виклад основного матеріалу. Концепт «кібербулінг» сформувався в англomовній науці в середині 2000-х років як позначення нової форми агресії, що постала на перетині традиційного переслідування й цифрових комунікацій. Обидва структурні компоненти поняття є рівнозначними: «cyber» вказує на середовище вчинення протиправних дій (цифровий мережевий простір), «bullying» – на їх сутнісну природу (систематичне переслідування та приниження). Від звичайного конфлікту в інтернеті кібербулінг відрізняється саме інтегральним поєднанням умислу, повторюваності та об'єктивної беззахисності жертви перед агресором [7].

Цифрове середовище надає агресору принаймні чотири структурні переваги, яких не існувало за умов «аналогового» цькування. По-перше, анонімність або псевдонімність знижує психологічний і

соціальний поріг вчинення агресивних дій. По-друге, цілодобовість і відсутність географічних обмежень унеможливлюють уникнення переслідування шляхом зміни фізичного місцезнаходження. По-третє, стрімкість поширення образливого контенту здатна перетворити приватний конфлікт на публічний ганебний ритуал за лічені хвилини. По-четверте, тривале збереження цифрових слідів — скріншотів, відеозаписів, коментарів — продовжує психологічну травматизацію жертви навіть після припинення активної агресії.

Конституція України [9] формує засадничу систему цінностей, що є нормативною підставою захисту осіб від кібербулінгу: людська гідність визнається найвищою соціальною цінністю (ст. 3), кожному гарантується право на її повагу (ст. 28), а втручання в особисте і сімейне життя без згоди особи є неприпустимим (ст. 32). Конвенція ООН про права дитини 1989 р. [10], ратифікована Україною, зобов'язує держави захищати дітей від усіх форм насильства, включно з психологічним. Утім, зазначені норми виконують функцію ціннісного орієнтира і самі по собі не утворюють механізму реагування на конкретний випадок онлайн-переслідування.

Первинну спробу спеціального правового регулювання було здійснено у статті 1 Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII [8], у якій було запроваджено поняття «булінг (цькування)», охопивши, зокрема, дії із застосуванням засобів електронних комунікацій. Наступним кроком стало доповнення КУпАП [11] статтею 173-4, яка пе-

редбачає відповідальність за булінг учасника освітнього процесу.

Однак є певні недоліки цього регулювання: його дія обмежена виключно освітнім середовищем. Доросла особа, яка зазнає систематичного переслідування колишнім партнером через соціальні мережі, чи дистанційний працівник, якого цькують у корпоративному месенджері, опиняються поза сферою захисту ст. 173-4 КУпАП. Показово, що сам термін «кібербулінг» у вітчизняному законодавстві відсутній — чинна норма оперує описовою конструкцією «булінг із застосуванням засобів електронних комунікацій», що є термінологічно неточним і функціонально обмеженим, що й обумовлює необхідність внесення змін до законодавства.

Для кваліфікації кібербулінгу як самостійного адміністративного проступку необхідно верифікувати його відповідність усім елементам складу правопорушення, передбаченим нормами адміністративно-деліктного права. Адміністративний проступок становить протиправне, винне, суспільно шкідливе діяння (дія або бездіяльність) фізичної чи юридичної особи, за яке законом встановлена адміністративна відповідальність [12]. Структура його юридичного складу включає чотири обов'язкових елементи: об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єкт, суб'єктивну сторону.

Родовим *об'єктом* кібербулінгу є суспільні відносини у сфері охорони особистих немайнових прав людини в інформаційно-цифровому середовищі. Безпосереднім об'єктом виступають психічне та емоційне благополуччя жертви, її честь, гідність і право на недоторканність

приватного життя — ті блага, що зазнають прямого порушення кожного разу, коли агресор вчиняє чергову образливу дію.

Об'єктивна сторона складається з трьох обов'язкових елементів. Перший – активні дії (у виняткових випадках систематична бездіяльність, як у формі exclusion) із використанням цифрових засобів комунікації. Другий – повторюваність: одиничне образливе повідомлення, яким би грубим воно не було, не утворює складу кібербулінгу; необхідна система дій, тобто щонайменше два-три епізоди, пов'язані єдністю умислу й тотожністю жертви. Третій – наявність або реальна загроза психологічної шкоди: погіршення емоційного стану, соціальна ізоляція, тривожні розлади, зниження функціональних можливостей жертви у повсякденному житті. Причинно-наслідковий зв'язок між діями агресора і вказаними наслідками є невід'ємним елементом об'єктивної сторони.

Суб'єктом проступку є фізична осудна особа, що досягла 16-річного віку. У разі вчинення кібербулінгу підлітком від 14 до 16 років адміністративна відповідальність покладається на батьків або законних представників згідно з частинами 3, 4 ст. 173-4 КУпАП. При вчиненні скоординованого кібербулінгу проти однієї жертви групою осіб, кожен її учасник несе відповідальність самостійно, а вчинення проступку групою утворює кваліфікований склад із підвищеною санкцією.

Суб'єктивна сторона кібербулінгу характеризується виключно умисною формою вини. Необережна форма є принципово неможливою: систематичне вчинення образливих

дій не може здійснюватися «випадково». Типовою є пряма форма умислу, однак закон повинен охоплювати й ситуації, коли особа свідомо допускає шкідливі наслідки своєї активності, ставлячись до них байдуже або зневажливо.

На підставі проведеного аналізу пропонуємо авторське визначення кібербулінгу як виду адміністративного проступку – *це повторювані умисні дії фізичної особи або групи осіб, що здійснюються за допомогою цифрових засобів комунікації (соціальних мереж, месенджерів, платформ онлайн-ігор, електронної пошти тощо) і полягають у психологічному тиску, переслідуванні, образах, поширенні завідомо неправдивих відомостей або компрометуючих матеріалів стосовно іншої особи, що спричиняє або з очевидністю може спричинити шкоду її психічному здоров'ю, честі, гідності чи праву на приватність, і за які законом встановлена адміністративна відповідальність.*

Запропоноване визначення відрізняється від нормативної конструкції, закладеної у ст. 173-4 КУпАП, у трьох принципових аспектах: воно не обмежене освітньою сферою; цифрові засоби прямо фіксуються як елемент складу; характер заподіяної шкоди — психічне здоров'я, честь, гідність, приватність — розкритий у спосіб, релевантний для доказування у конкретній справі.

Кібербулінг не є монолітним явищем: під цим загальним поняттям охоплюється сукупність різноманітних практик онлайн-агресії. З позиції правозастосування це означає, що без встановлення конкретної форми цькування коректна кваліфікація діяння є неможливою. У нау-

ковій літературі з кібербезпеки та соціальної психології виокремлюють від семи до десяти форм кібербулінгу [1; 7; 13]. Нижче розглядаються сім найбільш поширених і юридично значущих форм.

Флеймінг являє собою публічну образливу суперечку, що відбувається у відкритих мережових просторах: під публікаціями в соціальних мережах, у форумних гілках або публічних чатах. Принципова ознака флеймінгу — публічний характер: образи адресовані конкретній особі, однак відбуваються в присутності аудиторії, яка нерідко підбурює агресора або мовчазно спостерігає, що посилює приниження жертви і ускладнює її захист.

У межах освітнього середовища систематичний флеймінг підпадає під ст. 173-4 КУпАП. Поза освітньою сферою єдиним доступним інструментом залишається ст. 173 КУпАП (образ), яка не враховує ані систематичності, ані публічного характеру діяння – що демонструє дефіцит спеціальної норми про кібербулінг.

Харасмент відбувається в приватному просторі цифрового спілкування — через особисті повідомлення, електронну пошту або SMS. Агресор систематично надсилає жертві образливі, принизливі або погрожуючі повідомлення, забезпечуючи безперервний психологічний тиск. Приватний характер переслідування позбавляє жертву потенційних свідків і ускладнює формування доказової бази. Нерідко харасмент поєднується з іншими формами — зокрема, з кіберсталкінгом – утворюючи комплексний склад правопорушення.

Правова реакція диференціюється залежно від змісту по-

відомлень: в освітньому контексті – ст. 173-4 КУпАП; якщо повідомлення містять прямі погрози заподіяння тілесної шкоди – ст. 129 КК України [14].

Поширення наклепів (denigration). Ця форма полягає в умисному поширенні завідомо неправдивих відомостей, сфабрикованих або контекстуально спотворених фото та відеоматеріалів, що дискредитують репутацію жертви в очах її соціального оточення. Цифрове середовище багатократно підсилює деструктивний потенціал цієї форми: один пост за кілька годин може охопити тисячі осіб, а практичне видалення дискредитуючої інформації з мережі залишається вкрай складним.

Норми відповідальності є багатогарбовими: в освітньому середовищі – ст. 173-4 КУпАП; паралельно виникає цивільно-правова відповідальність за заподіяну моральну шкоду відповідно до ст. 23 та ст. 1167 Цивільного кодексу України; поширення матеріалів сексуального характеру без згоди особи може тягнути кримінальну відповідальність.

Маскування під іншу особу (impersonation) характеризується привласненням чужої цифрової ідентичності: агресор створює акаунт із фотографіями, іменем і персональними даними реальної людини та від її імені поширює образи або провокує конфлікти. Жертва може тривалий час не підозрювати про чужі дії від її імені – аж поки не починає отримувати реакцію від знайомих або роботодавця.

Ця форма, як правило, виходить за межі адміністративного проступку, оскільки передбачає незаконне використання персональних даних — пряму дію ст. 182 КК

України. Адміністративна відповідальність у таких випадках або конкурує з кримінальною, або поглинається нею.

Публічне розголошення приватного (outing) полягає в навмисному оприлюдненні відомостей, які особа ретельно зберігала в конфіденційності: медичного діагнозу, сексуальної орієнтації, особистого листування, фінансових труднощів або сімейних обставин. Джерелом розголошення нерідко є особа, якій жертва довіряла. Специфічний психологічний ефект цієї форми полягає в одночасному ураженні як самої жертви, так і її соціальних зв'язків.

Конституційна заборона поширення конфіденційної інформації без згоди особи (ст. 32 Конституції України) отримує кримінально-правове підкріплення у ст. 182 КК України (незаконне втручання в приватне життя) та ст. 183 КК України (порушення таємниці кореспонденції). Розголошення медичної таємниці може утворювати додаткові склади за спеціальним законодавством про охорону здоров'я.

Навмисне виключення (exclusion) є найменш очевидною, але психологічно вагомою формою цифрової агресії. Вона виражається не в активних образах, а в системному ігноруванні: особу видаляють зі спільного чату, відмовляються приймати до онлайн-групи або не реагують на повідомлення — скоординовано і цілеспрямовано. Для осіб, чия соціальна комунікація значною мірою відбувається у цифровому просторі, ізоляція у такій формі може мати наслідки, не менш тяжкі, ніж відкрита агресія.

Правова кваліфікація exclusion як самостійної форми залишається

дискусійною: за наявності інших форм тиску у закладі освіти вона підпадає під ст. 173-4 КУпАП, однак без активних образливих дій доведення умислу і систематичності є суттєво ускладненим, що підтверджує потребу в деталізованому нормативному описі форм кібербулінгу.

Кіберсталкінг є найнебезпечнішою і найближчою до кримінальної сфери формою кібербулінгу. Агресор методично відстежує онлайн-активність жертви, моніторить її геолокацію, надсилає погрозові повідомлення через різні канали одночасно та публікує відомості, що уможливають фізичне виявлення жертви. Домінуючою метою є не образа, а формування постійного стану страху. Статистика свідчить, що кіберсталкінг нерідко є передвісником або паралельним явищем реального фізичного насильства.

Правові наслідки диференціюються залежно від конкретних дій: ст. 129 КК України охоплює погрозу вбивством або заподіянням тяжкого тілесного ушкодження; ст. 120 КК України – доведення до самогубства систематичним приниженням; ст. 182 КК України – незаконне збирання персональних даних про переміщення жертви. Кіберсталкінг є тією формою, де найчастіше відбувається «перехід» справи з адміністративного провадження до кримінального.

Коректна кваліфікація кібербулінгу вимагає його чіткого відмежування від суміжних явищ, що зовні є схожими, але мають іншу правову природу.

Кібербулінг і звичайний онлайн-конфлікт. Ключовим розмежувальним критерієм є систематичність і цілеспрямованість: якщо дії повто-

рюються, спрямовані проти однієї особи і мають на меті заподіяння психологічної шкоди – наявний кібербулінг. Звичайна сварка, навпаки, є симетричною, короткочасною і не несе умислу систематичного припинення.

Кібербулінг і кіберзлочинність. Кіберзлочини — хакерські атаки, шахрайство, несанкціонований доступ до інформаційних систем — посягають переважно на майнові права, інформаційну безпеку або публічний порядок і тягнуть кримінальну відповідальність. Кібербулінг у «базовій» формі є адміністративним проступком, що посягає на особисті немайнові права. Втім, межа між ними не є абсолютною: ряд форм кібербулінгу (насамперед кіберсталкінг та impersonation) сягають кримінально-правової сфери, і в цій зоні явища частково перетинаються.

Кібербулінг і свобода вираження поглядів. Критика, сатира, різке несхвалення є законними формами суспільної комунікації, гарантованими ст. 34 Конституції України, навіть якщо вони є неприємними для адресата. Кібербулінг відрізняється від критики не «гостротою слова», а метою і характером: він спрямований не на оцінку ідей чи дій, а на систематичне знищення особистості жертви шляхом її приниження. Будь-яке законодавство, що регулює кібербулінг, зобов'язане проводити цю межу з максимальною чіткістю – інакше воно перетворюється на інструмент цензури.

За результатами проведеного аналізу можна виокремити конкретні прогалини чинного законодавства, що знижують реальну ефективність у сфері протидії кібербулінгу:

- відсутність у КУпАП самостійного поняття «кібербулінг», що є не лише термінологічним недоліком, але й сигналом для правозастосовника про те, що законодавець не виокремив це явище як окремий склад правопорушення. Наслідком є системна відмова у порушенні провадження за відсутністю конкретної норми;

- обмеженість освітнім середовищем, стаття 173-4 КУпАП охоплює виключно учасників освітнього процесу. Дорослі особи, які стають жертвами переслідування у побуті, на роботі або в публічному онлайн-просторі, опиняються поза сферою правового захисту. Такий підхід суперечить конституційному принципу рівності прав, відповідно до ст. 24 Конституції України;

- обмежені строки притягнення до відповідальності. Тримісячний строк, встановлений ст. 38 КУпАП, є практично нездійсненним для справ про кібербулінг: ідентифікація анонімного порушника, отримання відповіді від іноземної платформи та проведення цифрової експертизи в сукупності, як правило, перевищують цей строк, що призводить до закриття справ без розгляду по суті;

- відсутність процедури роботи з цифровими доказами. Скріншот повідомлення або запис переписки не є доказом у процесуальному розумінні. Чинне законодавство не визначає технічних вимог до цифрових доказів, правил засвідчення електронних копій та порядку направлення запитів інтернет-платформам — прогалина, на яку неодноразово вказують дослідники [5; 6; 12].

З метою удосконалення чинного законодавства про адміністратив-

ні правопорушення та системного усунення виявлених прогалин вважаємо доцільним:

- доповнити КУпАП окремою статтею «Кібербулінг», яка б: містила легальне визначення кібербулінгу із охопленням будь-якої сфери суспільного життя; встановлювала відповідальність незалежно від середовища цюкування; передбачала підвищену санкцію за кібербулінг щодо неповнолітніх або вчинений організованою групою осіб;

- внести зміни до ст. 38 КУпАП, з метою збільшення строків накладення адміністративних стягнень у справах про кібербулінг до одного календарного року з дня виявлення порушення, що відповідає типовій практиці держав – членів Європейського Союзу;

- розробити Порядок фіксування цифрових доказів у справах про кібербулінг із визначенням технічних вимог до скріншотів і записів переписок, правил засвідчення електронних копій, процедури направлення запитів інтернет-платформам і провайдерам та строків їх виконання.

Таким чином, в умовах поширення цифровізації суспільних відносин та появи нових форм деструктивної поведінки в інтернеті, фрагментарністю механізму протидії кібербулінгу у зв'язку з обмеженістю

виключно сферою освіти й нехтуванням специфікою кіберпростору, транскордонністю дій та анонімністю правопорушників адаптація адміністративно-деліктного законодавства України є об'єктивною потребою сьогодення. Крім того, своєчасність цієї тематики диктується відсутністю у вітчизняному правовому полі чіткого термінологічного апарату для кваліфікації різних форм цифрової агресії, правоохоронні органи стикаються із серйозними практичними труднощами через брак законодавчо закріплених процесуальних інструментів для збору, фіксації та верифікації цифрових доказів. Розробка самостійного складу адміністративного проступку для кібербулінгу є критично важливою для диференціації юридичної відповідальності та розмежування караних дій із кримінальними правопорушеннями. Формування чіткої адміністративно-правової рамки дозволить реалізувати ефективну превентивну функцію поліції, мінімізуючи ризики переростання онлайн-конфліктів у важкі суспільно небезпечні наслідки. Таким чином, наукове обґрунтування цієї проблематики закладає необхідний теоретичний фундамент для невідкладного реформування КУпАП відповідно до сучасних викликів безпекового середовища.

Список використаних джерел

1. Smith P.K., Mahdavi J., Carvalho M., Fisher S., Russell S., Tippet N. Cyberbullying: Its nature and impact in secondary school pupils. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. 2008. Vol. 49. Issue 4. P. 376–385. DOI: 10.1111/j.1469-7610.2007.01846.x
2. Корнійченко А. О. Поняття та елементи адміністративно-правового механізму запобігання булінгу в Україні. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія : Право*. 2019. Вип. 7. С. 99–105.

3. Малець М. Р., Даниляк В. І. Кібербулінг і правові механізми захисту жертв. Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. № 6(2). С. 356–360.
4. Шахрай В. М. Протидія булінгу в освітньому середовищі: огляд основних підходів. Вісник науки та освіти. Серія «Педагогіка». 2025. 3(33), 1627–1637. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3\(33\)-1627-1637](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3(33)-1627-1637)
5. Корнієнко О. С. Шляхи профілактики булінгу в учнівському середовищі. Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 17 травн. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внут. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 302–304.
6. Проць О. Є., Романків Р. В. Протидія булінгу: правові аспекти захисту дітей від насильства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2020. Вип. 60. С. 127–130.
7. Hinduja S., Patchin J.W. Cyberbullying: Identification, Prevention, and Response. Cyberbullying Research Center, 2020. 24 p.
8. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 38–39. Ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
9. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
10. Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 року, ратифікована Постановою Верховної Ради України від 27 лютого 1991 року № 789-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
12. Адміністративна відповідальність в Україні: навч. посіб. / А.Т. Комзюк, О.Ю. Салманова, С.М. Гусаров; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. А.Т. Комзюка. 3-є вид., перероб. і доп. Харків: Факт, 2025. 260 с.
13. Tokunaga R.S. Following you home from school: A critical review and synthesis of research on cyberbullying victimization. Computers in Human Behavior. 2010. Vol. 26. Issue 3. P. 277–287.
14. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. Ст. 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
15. Битяк Ю.П., Гаращук В.М., Дяченко О.В. Адміністративне право України : підручник для юридичних вузів і факультетів. Київ: Юрінком Інтер, 2007. 624 с.
16. Міхеєва О.Ю., Корнієнко М.М. Кібербулінг як соціально-педагогічна проблема. «Молодий вчений». No 11 (63). 2018 р.с. 247-251. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/11/60.pdf>
17. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право : навч. посіб. Київ: Ваіте, 2014. 376 с.
18. Адміністративний процес: навч. посіб. / Салманова О.Ю., Комзюк А.Т., Гусаров С.М. та ін.; за заг. ред. О.Ю. Салманової, А.Т. Комзюка. Харків: ХНУВС, 2022. 412 с.
19. Конвенція Ради Європи про кіберзлочинність (Будапештська конвенція) від 23 листопада 2001 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_575#Text.
20. Про затвердження Порядку реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу до учасників булінгу: постанова Кабінету Міністрів України від 27 березня 2019 року № 294. Офіційний вісник України. 2019. № 36. Ст. 1256. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-2019-п>.

References

1. Smith, P. K., Mahdavi, J., Carvalho, M., Fisher, S., Russell, S., & Tippett, N. (2008). Cyberbullying: Its nature and impact in secondary school pupils. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 49(4), 376–385. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2007.01846.x>
2. Korniiichenko, A. O. (2019). Poniattia ta elementy administratyvno-pravovoho mekhanizmu zapobihannia bulinhu v Ukraini [Concept and elements of the administrative and legal mechanism for preventing bullying in Ukraine]. *Naukovi Zapysky Tsentral-noukraiinskoho Derzhavnoho Pedahohichnoho Universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Serii: Pravo*, 7, 99–105.
3. Malets, M. R., & Danyliak, V. I. (2025). Kiberbulinh i pravovi mekhanizmy zakhystu zhertv [Cyberbullying and legal mechanisms for the protection of victims]. *Analitichno-Porivnialne Pravoznnavstvo*, 6(2), 356–360.
4. Shakhrai, V. M. (2025). Protydiia bulinhu v osvitnomu seredovysshi: Ohliad osnovnykh pidkhodiv [Counteracting bullying in the educational environment: Review of the main approaches]. *Visnyk Nauky ta Osvity. Serii "Pedahohika"*, 3(33), 1627–1637. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3\(33\)-1627-1637](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3(33)-1627-1637)
5. Kornienko, O. S. (2023). Shliakhy profilaktyky bulinhu v uchnivskomu seredovysshi [Ways of bullying prevention in the student environment]. In *Aktualni problemy suchasnoi nauky v doslidzhenniakh molodykh uchenykh, kursantiv ta studentiv: Tezy dopovidei Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Vinnytsia, 17 travnia 2023 r.)* [Current problems of modern science in the studies of young scholars, cadets and students: Proceedings of the All-Ukrainian scientific and practical conference] (pp. 302–304). KhNUVS.
6. Prots, O. Ye., & Romankiv, R. V. (2020). Protydiia bulinhu: Pravovi aspekty zakhystu ditei vid nasylstva [Counteracting bullying: Legal aspects of protecting children from violence]. *Naukovyi Visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Serii: Pravo*, 60, 127–130.
7. Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2020). *Cyberbullying: Identification, prevention, and response*. Cyberbullying Research Center.
8. Law of Ukraine "On Education" No. 2145-VIII (2017, September 5). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 38–39, Art. 380. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
9. Constitution of Ukraine (1996, June 28). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 30, Art. 141. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
10. Convention on the Rights of the Child (1989, November 20). Ratified by Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine No. 789-XII (1991, February 27). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
11. Code of Ukraine on Administrative Offences No. 8073-X (1984, December 7). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainskoi RSR*, Suppl. to No. 51, Art. 1122. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
12. Komziuk, A. T., Salmanova, O. Yu., & Husarov, S. M. (2025). *Administratyvna vidpovidalnist v Ukraini* [Administrative liability in Ukraine] (3rd ed.). Fakt.
13. Tokunaga, R. S. (2010). Following you home from school: A critical review and synthesis of research on cyberbullying victimization. *Computers in Human Behavior*, 26(3), 277–287.
14. Criminal Code of Ukraine No. 2341-III (2001, April 5). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 25–26, Art. 131. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
15. Bytiak, Yu. P., Harashchuk, V. M., & Diachenko, O. V. (2007). *Administratyvne pravo Ukrainy* [Administrative law of Ukraine]. Yurinkom Inter.

16. Mikhieieva, O. Yu., & Korniienko, M. M. (2018). Kiberbulinh yak sotsialno-pedahohichna problema [Cyberbullying as a socio-pedagogical problem]. *Molodyi Vchenyi*, 11(63), 247–251. <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/11/60.pdf>
17. Melnyk, R. S., & Bevzenko, V. M. (2014). *Zahalne administratyvne pravo* [General administrative law]. Vaite.
18. Salmanova, O. Yu., Komziuk, A. T., Husarov, S. M., et al. (2022). *Administratyvnyi protses* [Administrative procedure]. KhNUVS.
19. Convention on Cybercrime (Budapest Convention). (2001, November 23). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_575#Text
20. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On Approval of the Procedure for Responding to Cases of Bullying (Harassment) and Application of Educational Measures to Participants in Bullying” No. 294 (2019, March 27). *Ofitsiinyi Visnyk Ukrainy*, 36, Art. 1256. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-2019-п>

Salmanova O. Yu., Doctor of Juridical Sciences, Professor, Head of the Department of Administrative Law and Process of Educational and Research Institute No. 3 of Kharkiv National University of Internal Affairs, Honored Worker of Education of Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6376-1160>

Kuliush D. O., Cadet of the Academic Group 203, of Educational and Research Institute No. 3 of Kharkiv National University of Internal Affairs, Police Private

ORCID : <https://orcid.org/0009-0006-9458-9902>

Cyberbullying as a Type of Administrative Offence: Concept, Constituent Elements, and Classification of Forms

The article presents a comprehensive scientific and legal analysis of cyberbullying as an independent type of administrative offence within the framework of Ukrainian administrative-tort legislation. Based on a systematic examination of current administrative-tort law, the study identifies structural deficiencies in the existing regulatory framework: its scope is limited exclusively to the educational sphere, it lacks an adequate definitional apparatus, and it provides no mechanisms for handling digital evidence. The authors propose an original legal definition of cyberbullying as an administrative offence that satisfies the criteria of doctrinal precision and practical applicability. The principal forms of digital aggression — flaming, harassment, denigration, impersonation, outing, exclusion, and cyberstalking — are classified with a clear delineation of their respective administrative-law and criminal-law consequences. The article draws a distinction between cyberbullying and adjacent phenomena, including ordinary online conflict, cybercrime, and freedom of expression. On the basis of the research findings, concrete proposals are formulated for legislative reform aimed at the systematic elimination of the identified normative gaps, including the introduction of a standalone article on cyberbullying in the Code of Administrative Offences, extension of limitation periods, and the adoption of a procedure for securing digital evidence.

Keywords: cyberbullying, administrative offence, criminal offence, forms of online harassment, administrative liability, digital violence, Code of Administrative Offences of Ukraine, countering cyberbullying, preventive policing, administrative-tort legislation.

Цитування за ДСТУ 8302:2015: Салманова О. Ю., Куліуш Д. О. Кібербулінг як вид адміністративного проступку: поняття, склад та класифікація форм. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2026. № 2(36). С. 146-157. DOI: <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2026.2.13>

Citation APA: Salmanova, O. Yu., & Kuliush, D. O. (2026). Kiberbulinh yak vyd administratyvnoho prostupku: poniattia, sklad ta klasyfikatsiia form [Cyberbullying as a type of administrative offence: concept, constituent elements, and classification of forms]. *Bulletin of the Penitentiary association of Ukraine*, 2(36), 146-157. <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2026.2.13>

Внесок авторів. Автори спільно здійснили концептуалізацію дослідження, аналіз джерел, підготовку тексту статті та формулювання висновків. Усі автори ознайомилися з остаточною версією рукопису, схвалили її та погодилися з поданням статті до публікації.

Академічна доброчесність. Автори підтверджують оригінальність, точність і достовірність тексту статті та наведених у ній результатів, а також дотримання основних принципів і правил академічної доброчесності.

Використання інструментів штучного інтелекту. Автори засвідчують, що під час підготовки цієї статті інструменти штучного інтелекту не використовувалися.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність реального чи потенційного конфлікту інтересів.

Фінансування. Дослідження виконано в межах наукової діяльності авторів у відповідних установах і не мало окремого зовнішнього фінансування.

Author Contributions. The authors jointly conceptualized the study, analyzed the sources, prepared the text of the article, and formulated the conclusions. All authors reviewed the final version of the manuscript, approved it, and agreed to submit the article for publication.

Academic Integrity Statement. The authors confirm the originality, accuracy, and reliability of the text of the article and the results presented therein, as well as compliance with the basic principles and rules of academic integrity.

Use of Artificial Intelligence Tools. The authors certify that no artificial intelligence tools were used in the preparation of this article.

Conflict of Interest. The authors declare that there is no actual or potential conflict of interest.

Funding. The study was carried out within the framework of the authors' academic activity at their respective institutions and received no specific external funding.

Надійшла: 30.04.2026

Прийнята до друку: 19.05.2026

Опублікована: 31.05.2026

Received: 30 April 2026

Accepted for publication: 19 May 2026

Published: 31 May 2026